

Google ला सर्च करा

गुरुमाऊली

Subscribe

इयत्ता - सहावी (5 ऑगस्ट) विषय - मराठी

Subscribe

शासनाच्या 45 दिवसांच्या ब्रीज कोर्ससोबत माझा अभ्यास PDF

शासनाच्या ब्रीज कोर्ससोबत क्षमता प्राप्त विद्यार्थ्यांसाठी चालू इयत्तेचा अभ्यासक्रम समाविष्ट

दिवस छत्तीस :

गतवर्षीच्या क्षमता प्राप्त विद्यार्थ्यांसाठी चालू इयत्तेचा नियमित अभ्यासक्रम समाविष्ट.

टेस्ट
सोडवा

✚ पाठ वाचा व स्वाध्याय सोडवा.

बाकी वीस रुपयांचं काय ?

असाच काल सकाळी तो कार्यालयामध्ये विकाससाठी पाण्याची बाटली घेऊन आला होता. त्याने एक पाण्याची बाटली विकासच्या साहेबांनाही दिली. त्या वेळी साहेब म्हणाले, 'वीस रुपये सुट्टे नाहीत. शंभराची नोट आहे.' त्यावर राजू म्हणाला, 'सर, द्या ती नोट. मी ऐंशी रुपये आपल्याला आणून देतो.' साहेबांची शंभर रुपयांची नोट घेऊन राजू गेला तो अद्याप आलाच नाही. राजूने साहेबांना खरंच फसवले असेल का? काय झाले असेल नक्की? विकास विचारात गढला. तेवढ्यात 'सर, आत येऊ का?' राजूच्याच वयाचा एक मुलगा दारात उभा राहून विचारत होता. साहेब आणि विकासने आधी त्या मुलाकडे अन् मग एकमेकांकडे पाहिले. मग साहेब म्हणाले, 'ये, बोल. काय काम आहे?'

साहेबांसमोर धरत इरफान म्हणाला, 'सर, ही नोट राजूने तुम्हांला द्यायला सांगितली आहे.'

विकास आणि साहेब दोघेही चकित झाले. 'राजू कुठंय?' विकासने विचारले, 'सर, तो कालच गावाला गेला.' साहेब म्हणाले, 'का?' 'त्याच्या आईची दवाखान्यातून सुट्टी झाली. गावी जाण्याआधी त्याने ही नोट मला तुम्हांला द्यायला सांगितली होती.' असे म्हणत इरफान आला तसा बाहेर पडला.

विकास आणि साहेब दोघेही थोडावेळ स्तब्ध झाले. मग साहेब म्हणाले, 'विकास, मला माफ करा. माणसं ओळखण्यातला तुमचा अधिकार मोठा आहे. त्यामानाने मी फार अनुभवशून्य आहे. या नोटेतले ऐंशी रुपयेच माझे आहेत; पण बाकी वीस रुपयांचं काय?' यावर विकासही निरुत्तर झाला.

'सर, मी इरफान. राजूचा मित्र.' बोलता बोलता त्याने खिशातून शंभराची नोट काढली. ती नोट

स्वाध्याय

प्र. १. तीन-चार वाक्यांत उत्तरे लिहा.

- साहेबांनी विकासकडे राजूबाबत कोणती तक्रार केली ?
- दवाखान्यात राजूला पाहून विकासची उत्सुकता का वाढली ?
- दवाखान्यामध्ये फिरताना राजूच्या काय लक्षात आले ?
- भुकेलेल्यांसाठी राजूने कोणता उपक्रम सुरू केला ?
- साहेबांचा राजूबद्दलचा गैरसमज कसा दूर झाला ?

प्र. २. तुमच्या मनाने उत्तरे लिहा.

- 'कोणाच्या वस्तूला हात लावू नको', असे आईने राजूला का सांगितले असेल ?
- 'माणसं ओळखण्यातला तुमचा अधिकार मोठा आहे', असे साहेब विकासला का म्हणाले असतील ?
- भुकेलेल्या लोकांना अन्न मिळावे, म्हणून आणखी काय काय करता येईल ?
- तुम्हांला राजूशी मैत्री करायला आवडेल का ? का ते सांगा.
- राहिलेल्या वीस रुपयांचे विकासच्या साहेबांनी काय करावे असे तुम्हांला वाटते ?
- राजूचा प्रामाणिकपणा पाठातील कोणकोणत्या प्रसंगांतून दिसून येतो ?

✚ वाचा व समजून घ्या.

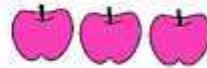

4

अपूर्णाकांवरील क्रिया

जरा आठवूया.

दिलेली सफरचंदे आपण दोन मुलांमध्ये समान वाटू.

सफरचंद	मुले			
6	2			$6 \div 2 = 3$
4	2			$4 \div 2 = 2$
1	2			$1 \div 2 = \frac{1}{2}$
7	2			$7 \div 2 = \frac{7}{2}$

जाणून घेऊया.

अंशाधिक अपूर्णाकाचे पूर्णाकयुक्त अपूर्णाकात रूपांतर

उदा. 7 सफरचंदे 2 जणांत समान वाटल्यावर प्रत्येकाच्या वाट्याला किती सफरचंदे येतील ?

$$\frac{7}{2} = 7 \div 2$$

$$\begin{array}{r} \text{भाजक} \quad 2 \overline{)7} \quad \text{भाज्य} \\ \underline{-6} \\ 1 \text{ बाकी} \end{array}$$

$$\frac{7}{2} = 3\frac{1}{2}$$

प्रत्येकाच्या वाट्याला 3 पूर्ण व $\frac{1}{2}$ सफरचंदे येतील.

सांभाळा बरे !

आपण भागाकार करताना भाजकापेक्षा बाकी कमी येईल अशी काळजी घेतो. त्यामुळे पूर्णाकयुक्त अपूर्णाकांच्या अपूर्णाकी भागात अंश छेदापेक्षा लहान येतो.

Read and understand.

4

Operations on Fractions

Let's recall.

Let's divide the apples equally between two children.

Apples	Children			
6	2			$6 \div 2 = 3$
4	2			$4 \div 2 = 2$
1	2			$1 \div 2 = \frac{1}{2}$
7	2			$7 \div 2 = 3\frac{1}{2}$

Let's learn.

Conversion of an Improper Fraction into a Mixed Number

Example : If 7 apples are divided equally between 2 people, how many will each one get?

$$\frac{7}{2} = 7 \div 2$$

Divisor	$\begin{array}{r} 3 \text{ Quotient} \\ 2 \overline{)7} \\ \underline{-6} \\ 1 \text{ Remainder} \end{array}$	Dividend
---------	---	----------

$$\frac{7}{2} = 3\frac{1}{2}$$

Each will get 3 full apples and $\frac{1}{2}$ apple.

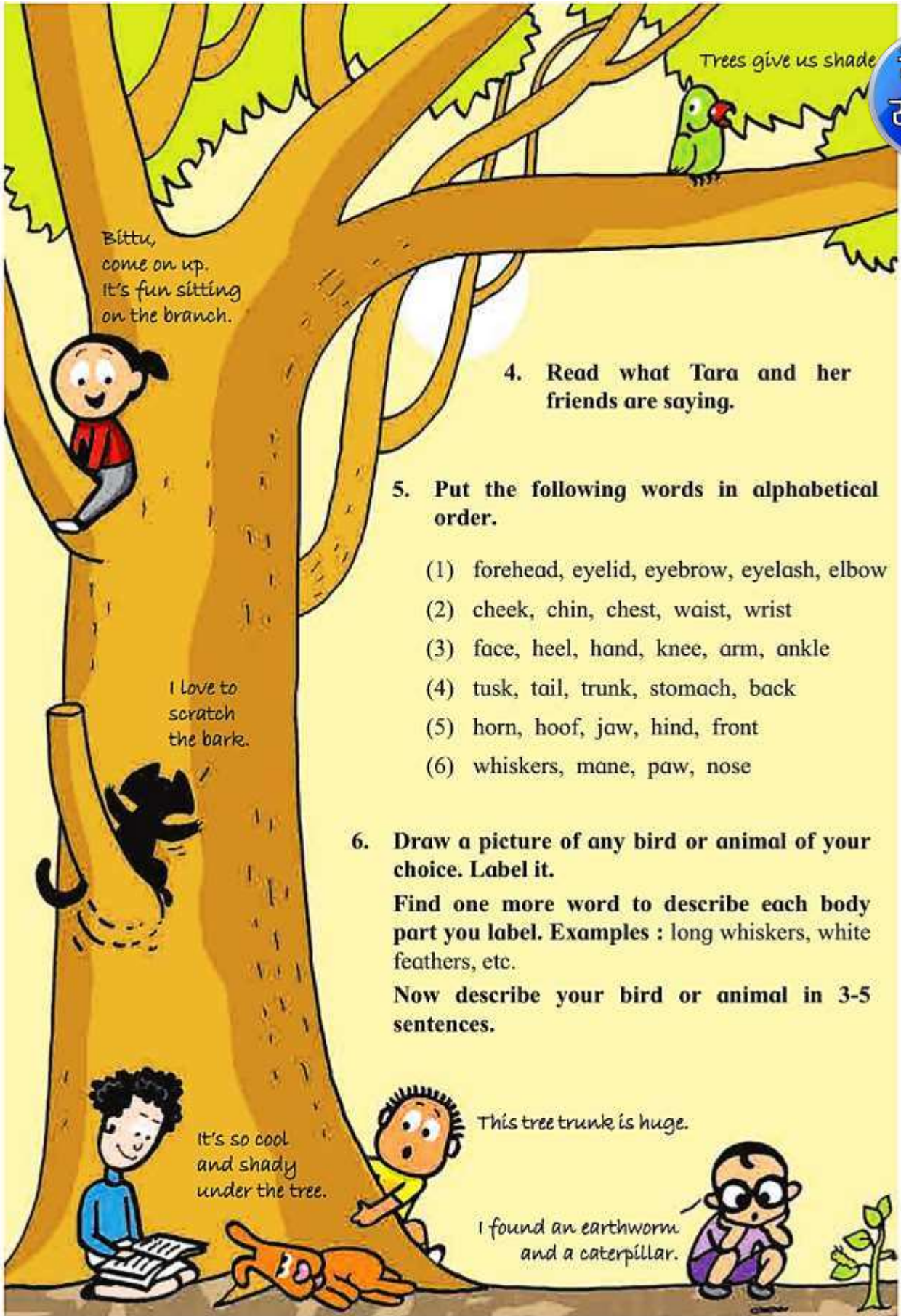

Take care!

While dividing, we take care to see that the remainder is smaller than the divisor. As a result, in the mixed number, the numerator of the fractional part is smaller than its denominator.

Read and understand.

4. Read what Tara and her friends are saying.

5. Put the following words in alphabetical order.

- (1) forehead, eyelid, eyebrow, eyelash, elbow
- (2) cheek, chin, chest, waist, wrist
- (3) face, heel, hand, knee, arm, ankle
- (4) tusk, tail, trunk, stomach, back
- (5) horn, hoof, jaw, hind, front
- (6) whiskers, mane, paw, nose

6. Draw a picture of any bird or animal of your choice. Label it.

Find one more word to describe each body part you label. Examples : long whiskers, white feathers, etc.

Now describe your bird or animal in 3-5 sentences.

पाठ वाचा व समजून घ्या.

४. वैदिक संस्कृती

- ४.१ वैदिक वाङ्मय
- ४.२ कुटुंबव्यवस्था, दैनंदिन जीवन
- ४.३ शेती, पशुपालन, आर्थिक आणि सामाजिक जीवन
- ४.४ धर्मकल्पना
- ४.५ शासनव्यवस्था

४.१ वैदिक वाङ्मय

‘वेद’ वाङ्मयावर आधारलेली संस्कृती म्हणजे वैदिक संस्कृती होय. वेद हे आपले सर्वाधिक प्राचीन साहित्य मानले जाते. वेदांची निर्मिती अनेक ऋषींनी केली. वेदातील काही सूक्ते स्त्रियांनाही स्फुरलेली आहेत.

वैदिक वाङ्मयाची भाषा संस्कृत होती. वैदिक वाङ्मय अत्यंत समृद्ध आहे. ऋग्वेद हा त्यातील मूळ ग्रंथ मानला जातो. तो काव्यरूप आहे. ऋग्वेदासह यजुर्वेद, सामवेद आणि अथर्ववेद असे चार वेद आहेत. या चार वेदांच्या ग्रंथांना ‘संहिता’ असे म्हणतात. विद् म्हणजे जाणणे. त्यापासून ‘वेद’ ही संज्ञा तयार झाली. तिचा अर्थ ‘ज्ञान’ असा होतो. मौखिक पठणाच्या आधारे वेदांचे जतन केले गेले. वेदांना ‘श्रुति’ असेही म्हणतात.

ऋग्वेद संहिता : ऋचांनी बनलेला वेद म्हणजे ‘ऋग्वेद’ होय. ‘ऋचा’ म्हणजे स्तुती करण्यासाठी रचलेले पद्य. अनेक ऋचा एकत्र गुंफून एखाद्या देवतेची स्तुती करण्यासाठी तयार केलेल्या काव्याला ‘सूक्त’ असे म्हणतात. ऋग्वेद संहितेत विविध देवतांची स्तुती करणारी सूक्ते आहेत.

यजुर्वेद संहिता : यजुर्वेद संहितेमध्ये यज्ञात म्हटले जाणारे मंत्र आहेत. यज्ञविधींमध्ये कोणत्या मंत्रांचे पठण केव्हा आणि कसे करावे याचे मार्गदर्शन या संहितेत आहे. पद्यात असणारे मंत्र आणि गद्यात दिलेले त्या मंत्रांचे स्पष्टीकरण अशी या संहितेची रचना आहे.

माहीत आहे का तुम्हांला?

काही सूक्तांचा मराठी भाषेत अर्थ

- * “हे देवा, खूप पाऊस पाड. आमच्या शेतात भरघोस पीक येऊ दे. आमच्या मुलांबाळांना भरपूर दूधदुभते दे.”
- * “गाई आमच्या घरी येवोत. आमच्या गोठ्यात त्या आनंदाने राहोत. त्यांना पुष्कळ वासरे होवोत.”
- * “लोकहो, चला उठा. उषेच्या आगमनाबरोबर अंधार नाहीसा झाला आहे आणि प्रकाशाचे आगमन होत आहे. उषेने सर्व विश्वाला जागे केले आहे. आपण आपापले उद्योग करून धन मिळवूया.”

सामवेद संहिता : काही यज्ञविधींच्या वेळी तालासुरांत मंत्रगायन केले जाई. ते गायन कसे करावे, याचे मार्गदर्शन सामवेद संहितेत केले आहे. भारतीय संगीताच्या निर्मितीमध्ये सामवेदाचा मोठा वाटा आहे.

अथर्ववेद संहिता : अथर्ववेदाच्या संहितेला अथर्व ऋषींचे नाव देण्यात आले आहे. अथर्ववेदात दैनंदिन जीवनातील अनेक गोष्टींना महत्त्व दिलेले आढळते. आयुष्यात येणाऱ्या संकटांवर, दुखण्यांवर करायचे उपाय त्यात सांगितलेले आहेत. तसेच अनेक औषधी वनस्पतींची माहितीही त्यात दिलेली आहे. राजाने राज्य कसे करावे, याचेही मार्गदर्शन त्यात केलेले आहे.

संहितांच्या रचनेनंतर ब्राह्मणग्रंथ, आरण्यके, उपनिषदे यांची रचना केली गेली. त्यांचाही समावेश वेदवाङ्मयात केला जातो.

ब्राह्मणग्रंथ : यज्ञविधींमध्ये वेदांचा वापर कसा करावा, हे सांगणाऱ्या ग्रंथांना ‘ब्राह्मणग्रंथ’ म्हणतात. प्रत्येक वेदाचे स्वतंत्र ब्राह्मणग्रंथ आहेत.

आरण्यके : अरण्यात जाऊन, एकाग्र चित्ताने

निरीक्षण करा व समजून घ्या.

सराव

टैस्ट
मोडवा

३. पृथ्वीगोल, नकाशा तुलना व क्षेत्रभेट

मुलांनो, पृथ्वीगोलावर अक्षवृत्ते आणि रेखावृत्ते कशी काढली जातात आणि त्यावरून स्थाननिश्चिती कशी केली जाते हे आपण शिकलो आहोत.

या पाठात आपण पृथ्वीगोल व नकाशा यांमधील फरक शिकणार आहोत.

करून पहा.

पाच ते सहा मुला-मुलींचा गट करा व प्रत्येक गटात शाळेतील जगाचा नकाशा, भारताचा नकाशा व पृथ्वीगोल घ्या. या साधनांचे निरीक्षण करा व प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(अ)

शिक्षकांसाठी सूचना : प्रत्येक गटाला पृथ्वीगोल व नकाशे उपलब्ध करून देणे.

(आ)

(इ)

आकृती ३.१ : (अ) जगाचा नकाशा, (आ) भारताचा आराखडा, (इ) पृथ्वीगोल

वाचा व समजून घ्या.

कॅरोलस लिनीयस या शास्त्रज्ञाने प्रथम वनस्पतींचे शास्त्रीय वर्गीकरण केले. सुरुवातीस त्यांनी केलेल्या वर्गीकरणाची पद्धत सर्वत्र वापरली जात असे.

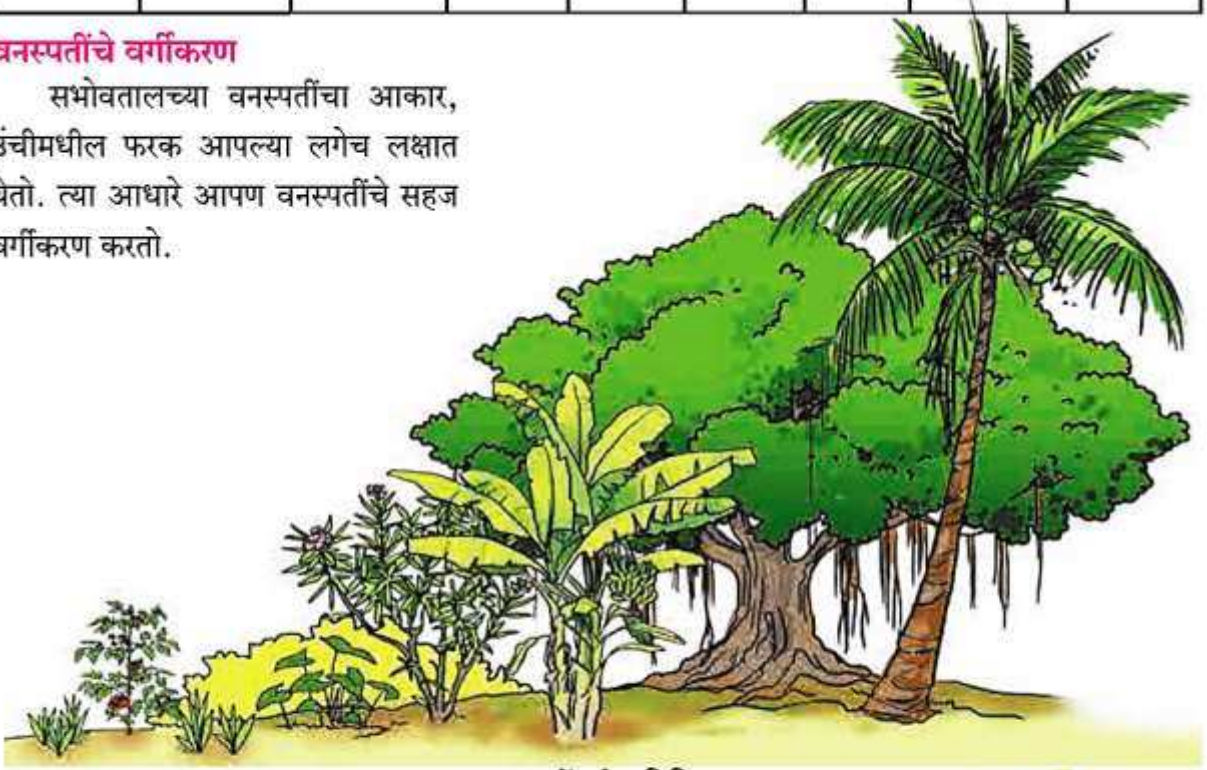
निरीक्षण करा व चर्चा करा.

शाळेच्या किंवा तुमच्या परिसरातून किंवा एखाद्या बागेतून फेरफटका मारा. तुम्हांला आढळलेल्या वनस्पतींची एक यादी करा. तसेच त्यांची चित्रेही काढा. त्या वनस्पतींचे निरीक्षण करून मिळवलेल्या माहितीच्या आधारे खालीलप्रमाणे स्वतंत्र तक्ता तयार करा व वर्गात चर्चा करा.

वनस्पतीचे नाव	वनस्पती कुठे आढळतात / वाढतात?	खोडाचे स्वरूप (घेर, रंग, साल, कठीण, मऊपणा इ.)	उंची (कमी, मध्यम, खूप उंच इ.)	फांद्या (स्वरूप, संख्या इ.)	पाने (रंग, आकार, कडा इ.)	फुले (रंग, वास, आकार इ.)	फळे (रंग, आकार, कठीण, मऊपणा इ.)	उपयोग (कशाचा)
गुलाब								

वनस्पतींचे वर्गीकरण

सभोवतालच्या वनस्पतींचा आकार, उंचीमधील फरक आपल्या लगेच लक्षात येतो. त्या आधारे आपण वनस्पतींचे सहज वर्गीकरण करतो.

३.३ : वनस्पतींमधील विविधता

सांगा पाहू !

१. आंबा, वड व चिंच यांमध्ये काय साम्य आहे ?

वृक्ष : काही वनस्पती उंच वाढतात. त्यांचे खोड टणक व मजबूत असते. त्यांना जमिनीपासून काही उंचीवर फांद्या फुटतात. त्यांना अनेक वर्षे फुले आणि फळे येतात. अशा वनस्पतींना वृक्ष म्हणतात. वृक्ष हे उंच व आकाराने मोठे आणि बहुवार्षिक असतात.

3. Diversity in Living Things and their Classification

Read and understand.

The scientist Carolus Linnaeus made the first scientific classification of plants. Initially, it was his method of classification that was used by all.

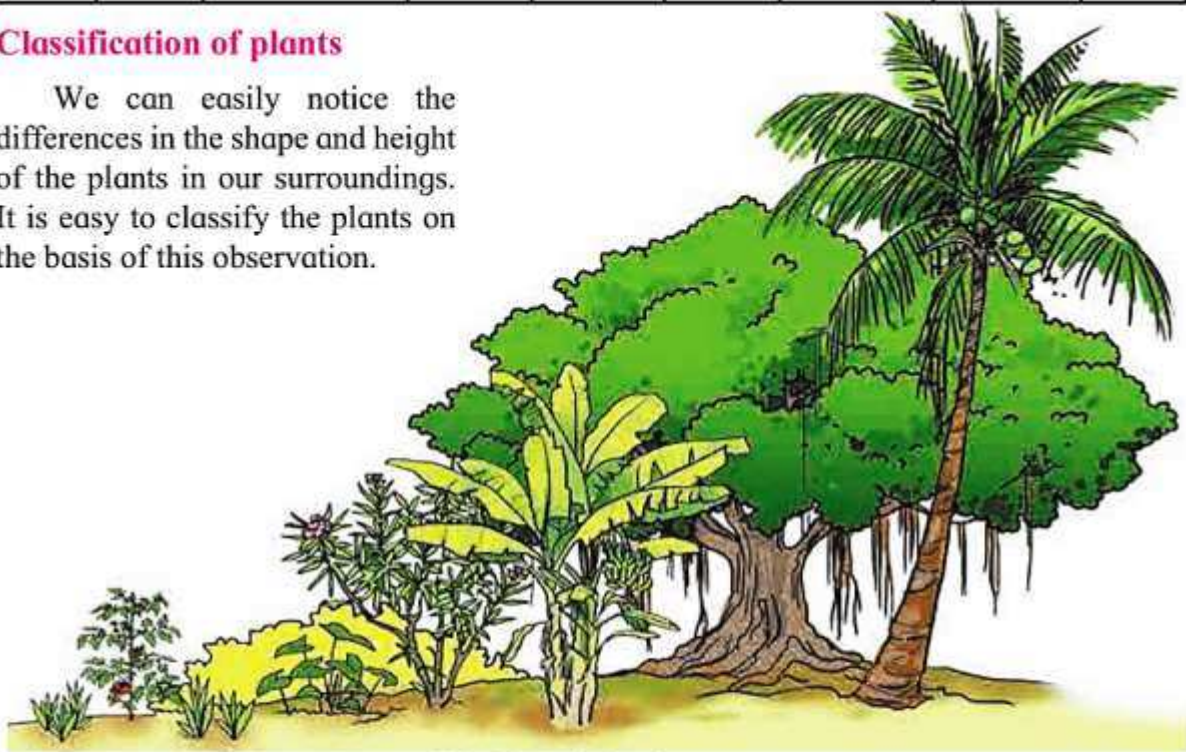
Observe and discuss.

Take a round through a garden or in your surroundings and list the plants that you see. Draw their pictures as well. Draw a table as shown below and complete it on the basis of the information you gather. Discuss it in the class.

Name of the plant	Where does the plant occur/grow	Nature of the stem (Circumference, colour, bark, hard/soft, etc.)	Height (Short, medium, very tall, etc.)	Branches (Nature, number, etc.)	Leaves (Colour, shape, edge, etc.)	Flowers (Colour, fragrance, shape, etc.)	Nature of the fruit (Colour, shape, hardness or softness, etc.)	Uses (Which part is used.)
Rose								

Classification of plants

We can easily notice the differences in the shape and height of the plants in our surroundings. It is easy to classify the plants on the basis of this observation.

3.3 : Diversity in plants

Can you tell?

1. What are the similarities between a mango, a banyan and a tamarind tree?

Trees : Some plants grow tall. Their stem, or trunk, is hard and strong. They have branches at some height above the ground. They bear flowers and fruit for many years. Such plants are called trees. Trees are tall, big and **perennial**, i.e., they live for many years.

● आकलन :

५.(अ) आओ, आयु बताना सीखो

टेस्ट मोडवा

(१) अपने मित्र को उसकी वर्तमान आयु में अगले वर्ष की आयु जोड़ने के लिए कहें । (२) उसे इस योगफल को ५ से गुणा करने के लिए कहें । (३) प्राप्त गुणनफल में उसे अपने जन्मवर्ष का इकाई अंक जोड़ने के लिए कहें । (४) प्राप्त योगफल में से ५ घटा दें । (५) घटाने के बाद जो संख्या प्राप्त होगी, उसकी बाईं ओर के दो अंक तुम्हारे मित्र की आयु है । इस सूत्र को उदाहरण से समझते हैं ।

मान लो, तुम्हारे मित्र की आयु १० वर्ष और जन्म वर्ष २००४ है तो-

(१) 10 (वर्तमान आयु) + (अगले ११ वर्ष की आयु) = 21 (२) $21 \times 5 = 105$

(३) $105 + 4 = 109$ (४) $109 - 5 = 104$

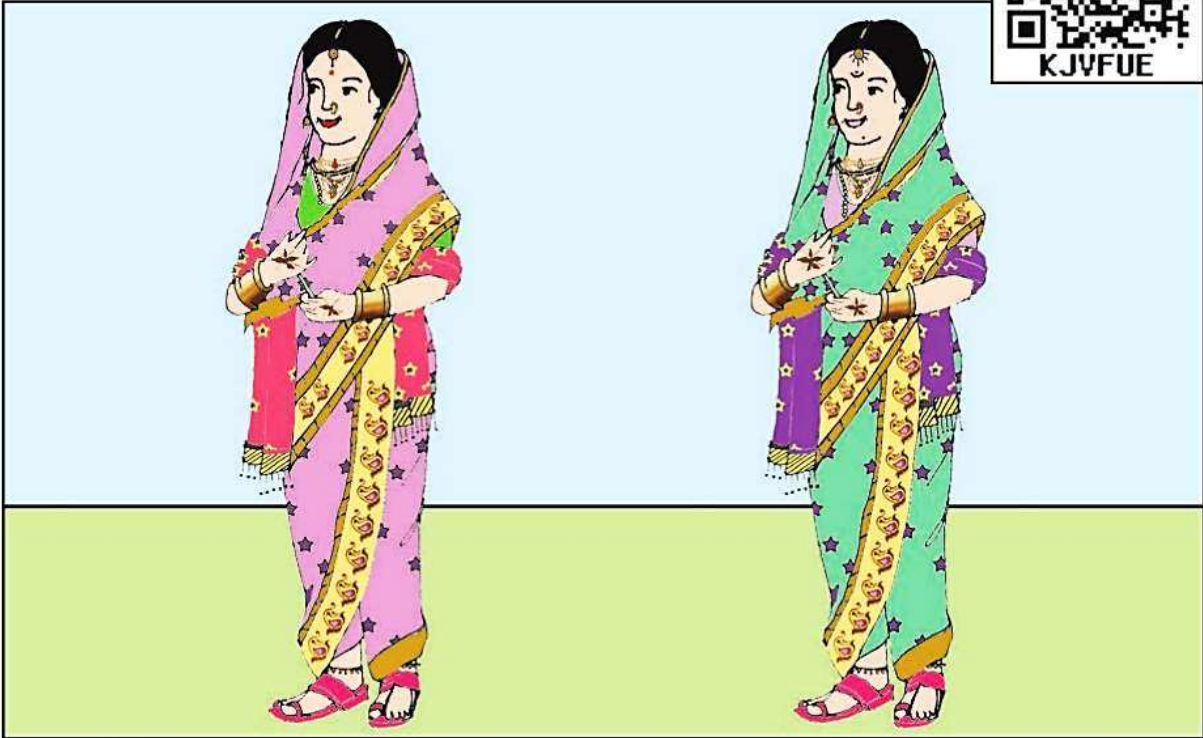
१०४ की बाईं ओर के दो अंक अर्थात १० वर्ष तुम्हारे मित्र की आयु है । इसी आधार पर अपने परिजनों, परिचितों, अन्य मित्रों को उनकी आयु बताकर आश्चर्य चकित कर सकते हो । प्रत्यक्ष करके देखो ।

❑ विद्यार्थियों की जोड़ियाँ बनाकर आयु बताने का खेल खेलवाएँ और उन्हें मजेदार पहेलियाँ बूझने के लिए दें । उन्हें इसी प्रकार के अन्य विषयों के भी खेल खेलने के लिए कहें । उनसे पहेलियों और खेलों का चित्रों सहित लिखित संग्रह करवाएँ और खेलवाएँ ।

● अंतर बताओ :

(ब) महाराष्ट्र की बेटी

❑ विद्यार्थियों से दोनों चित्रों को देखकर उनमें अंतर ढूँढकर बताने के लिए कहें । भारत के विभिन्न राज्यों के खानपान, पहनावा, आभूषण जैसे अन्य विषयों पर चर्चा कराएँ । उनमें समानता और विविधता बताते हुए लोगों के आपसी संबंधों को स्पष्ट करें ।

स्वयंमूल्यमापन चाचणी पहा खालील लिंकवर..

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

माझा ऑनलाईन अभ्यास – प्रत्येक घटकाच्या टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून

सहावी मराठी	सहावी गणित	सेमी गणित	सहावी इंग्रजी	सहावी इतिहास
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा
सहावी भूगोल	सहावी विज्ञान	सेमी विज्ञान	सहावी हिंदी	
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	

दररोजच्या माझा अभ्यास pdf तुम्हाला खालील लिंकवर मिळतील.

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

इतर इयत्तांच्या ऑनलाईन टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून...

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

MiniShala शैक्षणिक ॲप्स खालील लिंकवरून डाऊनलोड करा.

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
		आठवी	नववी	दहावी		

गुरुमाऊली शैक्षणिक ॲप्स - [Click Here](#)